

TEXT: *Maria Löfstedt* · FOTO: *Lars Ardarve*

La dolce vita eller att nödtvunget slita?

Fredrik Rask har världen som arbetsfält och tycker att resandet är en inspirerande del av det ljuva livet. Maria Larssons tjänsteresor sker med tåg, alltid i Västra Götaland, och hon ser dem som ett nödvändigt slit.

Tjänsteresande som energikick

– Jag kommer hem med nyvunnen energi och inspiration. Det säger Fredrik Rask, systemvetare på Ericsson, som reser i tjänsten cirka 100 dagar per år.

ERICSSONS KONTOR MED ALLA glasade väggar gör Göteborg rättvisa. Vyn är vidsträckt över de just nu expansiva älvstränderna. Fredrik ser och njuter av hemstaden. Mer nu än innan han började resa i jobbet. Men väldigt ofta ser han andra städer, andra utsikter. I sitt jobb som kundprojektledare på Ericssons globala serviceorgan är resandet en förutsättning. Kontakt med kund sker

Vill du läsa mer om tjänsteresor?

I handboken **Tjänsteresor**, av Ulf Svensson finns svar på frågor som har med resor i tjänsten att göra, till exempel traktamenten, reseersättningar, momsregler, kostförmån och representation.

Ur innehållet:

- Vad är en tjänsteresa?
- Interna kurser och konferenser
- Bjudresor
- Utlandstraktamenten
- Reseförsäkringar
- Policyfrågor
- Om någon närstående följer med

på plats ute i världen. Det har i Fredriks fall handlat om avlägsna länder som Malaysia och Nicaragua. Men även Tyskland och England då och då. USA ett antal gånger.

– Jag är väldigt nyfiken av mig. Och flexibel har jag nog alltid varit. Jag tror att jag skulle känna mig mer sliten efter att ha jobbat hemma åtta till fem varje dag. Resorna ser jag just nu som en väldigt berikande del av jobbet. Det är fantastiskt att komma ut och träffa folk från andra kulturer, att få se annorlunda delar av världen. Malaysia till exempel, där trivdes jag jättebra på alla sätt.

Smidig ny teknik

Fredrik menar att det nog kan vara en personlighetsfråga, men att det även handlar om att det i dag är så smidigt att jobba där man än är. Den nya tekniken, med mobila datorer och mobiltelefonernas alla tjänster möjliggör en effektivitet och resorna känns inte som en tröttande belastning. Det går att arbeta på flyget, på flygplatser och hotellrum, precis som hemma på kontoret.

– När jag började på Ericsson 1998 hade vi stationära

datorer, men sedan fyra år har vi egna bärbara och det fungerar.

Kontakten med arbetskamraterna flyter på, trots resorna. Är han hemma har de enhetsmöte i hans grupp en gång i veckan. Annars är det projektgruppen som gäller, där har han sina närmaste medarbetare och de kan vara hemma eller finnas utomlands.

Men hur kopplar han av då? Motion, hälsan, är det inte stressigt att flänga runt så? Fredrik utstrålar ett stort lugn och verkar trovärdig när han säger att även det är enkelt. Det varierar lite, men i Nicaragua spelade han innebandy tillsammans med ett gäng på svenska skolans utomhusplan. Han hoppar på de möjligheter som finns.

– Hotellen har ju ofta gym, så det brukar lösa sig. Klart att jag blir lite trött av en lång flygresa, men jag brukar så snabbt det går försöka komma in i rätt tidsrytm. Jag sover gott och har inte ont av jetlag; klarar flygresor på 10–22 timmar rätt bra.

Fredrik är trettio, gift, men har inga barn ännu. Hans fru som studerar på universitetet var införstådd med att han skulle vara borta mycket när de blev ett par. Och ibland kan hon följa med på hans resor, så hon kommer också ut en del.

Fredrik Rask sjunger tjänsteresandets lov. Det ger energi och inspiration och redan på Handels i Göteborg planerade han för det resande arbetsliv han nu lever.

Forskning om resande i arbetet:

Det finns undersökningar om resor till och från arbetet, men lite forskning finns om resande som sker på arbetstid. Därför har professorn Bengt Furåker på sociologiska institutionen vid Göteborgs universitet fått anslag av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) för att **kartlägga svenska folkets resande i arbetet**. Data samlas in i samarbete med SCB. Forskarna ska bland annat ta reda på:

- Upplevs tjänsteresor som ett **privilegium eller en belastning**? Å ena sidan är de ett avbrott i vardagsrutinen och ett tillfälle till nya kontakter. Å andra sidan tvingas man vara borta mycket hemifrån och bo i kappsäck.
- **Hur påverkas hälsan** vid mycket resande - ökar risken för stressreaktioner och liknande problem?
- Vad innebär resandet för **familjelivet**, framför allt hos barnfamiljer? Om den ena parten ofta är borta måste det rimligtvis påverka arbetsfördelningen i hemmet. Och hur utvecklas relationen till barnen?
- Har den som reser mycket i arbetet en mer **kosmopolitisk attityd** och är mindre bunden till hemorten? Den som inte reser mycket kanske är mer lokalt orienterad och mer intresserad av till exempel ortens föreningsliv. Eller är det så att ett ökat resande ger många nya impulser som man vill omsätta i praktisk handling på hemmaplan?

– Vi räknar med att den första rapporten i projektet kommer sent i höst eller kring årsskiftet. Den skrivs av min medarbetare Per Gustafson och baseras på tidigare resvaneundersökningar. Vår egen datainsamling kommer att göras av SCB under nästa år och beräknas vara klar i november eller december 2005, säger Bengt Furåker.

- ▶ – Jag är faktiskt hemma mycket också, säger han med ett leende. När han är hemma prioriterar han umgänget med sin fru, släkt och vänner. Hans föräldrar är unga ännu, och behöver inte hans hjälp. De är tvärtom glada för hans skull och tycker att det är spännande med alla hans resor. Många av vännerna är i samma ålder och jobbar mycket, så Fredrik tror inte att de skulle umgås så mycket mer om han inte reste i jobbet. Relationerna går lätt att upprätthålla via mejl och telefon, tycker han.

Planerat resande

Redan när Fredrik utbildade sig på Handels i Göteborg, drömde han om att få resa i jobbet.

– Det ingick i mina yrkesplaner. Jag visste att jag ville jobba i ett internationellt företag, just för möjligheten att få röra på mig. Ett alternativ för framtiden är ju också att söka stationering på ett av våra kontor i ett annat land. Det är jag inte alls främmande för, det skulle vara oerhört spännande!

Inför resorna får Fredrik råd och hjälp av kontoret i det land han ska till. De hjälper till med alla förberedelser inför mötet med kunden, bidrar med förståelse inför den kultur han ska möta. Kollegor emellan stöttar man också med råd och dåd, att vara resande i Ericssons tjänst är inget konstigt eller ovanligt. Fredrik tillhör Ericssons globala serviceorganisation. Förra året kom 27 procent av Ericssons totala systemförsäljning från företagets globala serviceorgan, som sysselsätter 15 000 personer världen över.

Fredrik har förändrats sedan han började jobba på Ericsson, förstås blivit mer resvan.

– Nuförtiden är det inget projekt alls att resa långt. Jag tar mitt pass, min dator och min mobil. Packar, åker och vänjer mig fort vid nya platser. För mig är det ingen skillnad att ringa min fru från hotellet i Miami eller från ICA i Haga. ●

– För trovärdighetens skull reser jag alltid kollektivt, även om det ibland blir lite krångligare och tar lite längre tid, säger Maria Larsson.

Fakta: Tjänsteresor

Tjänsteresa är en resa som föranleds av tjänstgöring på annat ställe än den normala arbetsplatsen. Vid tjänsteresa får en arbetstagare resekostnadsersättning motsvarande gjorda utlägg för resa med av arbetsgivaren godkänt färdmedel (till exempel egen bil). Vid tjänsteresa som medför övernattning utom bostaden får arbetstagaren även ersättning för ökade levnadskostnader (logi, måltider och småutgifter), traktamente.

KÄLLA: Nationalencyklopedin

Många och korta resor sliter

Maria Larsson är utredare av kollektivtrafiken och arbetar på Västra Götalandsregionen i Göteborg. Hennes resor i tjänsten är inte så långväga, men frekventa och ibland slitsamma.

MARIA RESER I JOBBET två till tre dagar i veckan. Hennes resor går mest till Borås, Skövde och Trestad där de andra regionkanslierna ligger. Västrafiks huvudkontor finns i Skövde, så där är hon väldigt ofta.

Västra Götalandsregionen har en resepolicy som säger att man ska ta billigaste färdstätt, förutsatt att det är praktiskt möjligt. Men videokonferenser bör väljas i första hand. Internt inom regionen har de videokonferenser ibland; alla regionkanslier har utrustningen som krävs. När det gäller samarbetet med Västrafik på det området är det trögare.

– Men jag måste ut i verkligheten och träffa mina medarbetare också. Jag skulle inte trivas med att bara sitta här på kontoret i Göteborg. Jag tycker att det är väldigt positivt att komma ut, men det tar också på krafterna. Är det för många dagar i sträck och tidiga morgnar så sliter det. Ibland blir jag åksjuk på tåg, och det är ju inte så kul.

Maria har rest i jobbet så här mycket i cirka ett år. Från början

var hon anställd för mer stationära arbetsuppgifter, men nu är resandet ett nödvändigt inslag.

När Maria reser är det oftast med tåg. För att utnyttja tiden tar hon med sig läsjobb. Mobilen går tyvärr inte att använda så mycket eftersom det är dålig täckning från tåget. Någon bärbar dator har hon inte.

För resor som drar över normal arbetstid får hon och hennes kollegor på regionen en så kallad färdtidsersättning. Den är på cirka 50 kr i timmen.

– En försumbar summa, säger hon lite uppgivet. Detta vore något för facket att ta tag i ordentligt.

Maria Larsson har ännu inga barn.

– Då får man ju lösa situationen annorlunda. Detta fungerar för mig just nu i alla fall. ●

FOTNOT: Västra Götalandsregionen är en av Sveriges största regioner och består av 49 kommuner.